

Sygn. akt II Ca 1084/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Paweł Hochman

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 lutego 2023 r.

sprawy z wniosku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K.

przy udziale (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w K.

o stwierdzenie nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 8 listopada 2022 r. sygn. akt I Ns 469/21

postanawia:

oddalić apelację.

Paweł Hochman

Sygn. akt II Ca 1084/22

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 23 lutego 2015 r. wnioskodawca - (...) S. A. w K. - wniósł o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia z dniem 31.12.2005 r. służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości obejmującej działki położone w K. oznaczone ewidencyjnie numerami (...), dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W piśmie z dnia 1.08.2019 r. wnioskodawca zmodyfikował wniosek inicjujący postępowanie w sprawie - wniósł o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia z dniem 31.12.2005r. służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości obejmującej działki położone w K. - oznaczoną ewidencyjnie numerem (...) dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr (...), oznaczoną ewidencyjnie numerem (...) dla której Sąd Rejonowy

w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz oznaczoną ewidencyjnie numerem (...) (w piśmie wskazani mylnie nr działki (...)), dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr PT 1P/ (...), na potrzeby znajdujących się na nieruchomości urządzeń w postaci linii energetycznej 400 kV relacji R.-P., R.-M. po trasie oznaczonej przez biegłego sądowego

z zakresu geodezji K. S. na mapie do celów prawnych symbolami S1, S2, S3 wraz z możliwością dostępu, przechodu i przejazdu przez obciążoną nieruchomość w celu konserwacji, naprawy oraz wymiany niezbędnych elementów wskazanych urządzeń energetycznych lub innych niezbędnych elementów oraz dystrybucji przez ww. urządzenia energii elektrycznej.

Uczestnicy A. W. oraz (...) Spółka z o.o. K. wnieśli o oddalenie wniosku.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb, wydał w dniu 12.07.2017 r. postanowienie częściowe, w którym oddalił wniosek o zasiedzenie służebności przesyłu w części dotyczącej działki nr (...). Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 9.11.2017 r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb, wydał w dniu 14.09.2020 r. postanowienie, w którym ustanowił nieodpłatną służebność przesyłu na rzecz wnioskodawcy obciążającą działki o nr ewidencyjnych (...), (...) i (...).

Na skutek apelacji uczestnika - (...) Spółka z o.o. K. - Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 19.04.2021 r. uchylił zaskarżone postanowienie w części co do ustanowienia nieodpłatnej służebności przesyłu obciążającej działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr (...) i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, iż Sąd pierwszej instancji orzekł ponad żądanie sformułowane przez wnioskodawcę - wydał orzeczenie o ustanowieniu służebności, choć wniosek inicjujący postępowanie w sprawie dotyczył zasiedzenia służebności. Wnioskodawca wniósł o stwierdzenie zasiedzenia służebności na działce nr (...) objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim nr (...).

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2022 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim

oddalił wniosek.

Jako podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy przywołał następujące okoliczności:

(...) Spółka z o.o. w K. jest właścicielem nieruchomości położonej w K. i oznaczonej ewidencyjnie, nr działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr PT 1P/ (...). Spółka - ówczynie pod nazwą (...) Spółka z o.o. spółka komandytowa w K. - zakupiła nieruchomość dnia 24.07.2018 r. od A. W.. A. W. był właścicielem tej działki od 1988 r. Przez nieruchomość przechodzi linia energetyczna 400 kV należąca do (...) S. A. w K.

Biegły sądowy geodeta K. S. w pisemnej opinii z dnia 3.07.2019 r. ustalił szerokość i umiejscowienie stref odpowiadających służebności przesyłu linii energetycznej na działce nr (...) - określił powierzchnię służebności na (...) ha i oznaczył ją symbolem S3. Biegły sądowy elektrotechnik C. M. określił szerokość technologiczną pasa niezbędnego do obsługi linii na 80 m. (2x40m od osi linii).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy wskazując na podstawę prawną rozstrzygnięcia na wstępie wskazał, iż był związany postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 19.04.2021 r., który uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 14.09.2020 r. jedynie w części, to jest co do ustanowienia nieodpłatnej służebności przesyłu obciążającej działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr (...) i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania, dlatego rozpoznał wniosek inicjujący postępowanie w sprawie jedynie w tym zakresie. Wniosek wnioskodawcy złożony już po uchyleniu zaskarżonego orzeczenia o stwierdzenie zasiedzenia służebności na działce nr (...) potraktował jako oczywistą omyłkę pisarską, albowiem wnioskodawca zmodyfikował swój pierwotny wniosek o stwierdzenie zasiedzenia służebności na tejże działce pismem z dnia 1.08.2019 r. (wyeliminował tę działkę ze swojego wniosku), a ponadto nie zaskarżył postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 14.09.2020 r., pomimo iż zawierało ono stwierdzenie o ustanowieniu służebności jedynie na działkach (...).

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy wyjaśnił, że konstrukcja prawna służebności przesyłu została wprowadzona z dniem 3.08.2008r. i generalnie od tej daty możliwe jest także zasiadywanie służebności przesyłu. Sąd Najwyższy jednak w swoich uchwałach z dnia 17.01.2003 r. III CZP 73/02 i z dnia 7.10.2008 r. III CZP 89/08 stanął na stanowisku, iż możliwe jest nabycie przez zasiedzenie z datą wcześniejszą służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu uregulowanej w art. 305¹ - 305⁴ k.c. Stanowisko to zostało ugruntowane w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (np. ostatnio uchwała z 22.05.2013 r. III CZP 18/13). Sąd Rejonowy w sprawie także podzielił ten pogląd.

Zdaniem Sądu meriti podstawę prawną do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu stanowi art. 292 k.c. Zgodnie z jego treścią, służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko

w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

W ocenie Sądu, w niniejsze sprawie urządzeniami tymi są napowietrzne linie energetyczna 400 kV przechodzące przez nieruchomość stanowiącą własność uczestnika (...) Spółki z o.o. w K.. Linie te są czynne, obecnie wchodzi w skład majątku wnioskodawcy i są przez niego wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu energii elektrycznej. Odpowiednie stosowanie przepisów o zasiedzeniu własności do zasiedzenia służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu oznacza, że posiadanie prowadzące do nabycia tej służebności nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Należy bowiem mieć na uwadze okoliczność, iż przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności chodzi - zgodnie z art. 352 § 1 k.c. - o faktyczne korzystanie z cudzej nieruchomości w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. Posiadacz służebności nie włada nieruchomością jak właściciel, ale korzysta z niej w zakresie prawa służebności, czyli korzysta z nieruchomości np. celem użytkowania linii, jej kontroli, konserwacji, naprawy, modernizacji itp. Posiadanie służebności nie musi być wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb (tak też SN w postanowieniu z dnia 4.10.2006 r. II CSK 119/06).

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 10.11.2017 r. w sprawie V CSK 33/17, iż zakres, w jakim następuje zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, nie musi ograniczać się w świetle art. 292 k.c. do pasa gruntu biegnącego pod linią elektroenergetyczną i wokół słupów. O zakresie tym decyduje zakres faktycznego władztwa, które dało podstawę do stwierdzenia zasiedzenia, oceniany z uwzględnieniem tego, że korzystanie zgodnie z przeznaczeniem z urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości wiąże się z potrzebą wkraczania na nieruchomość w celu utrzymywania ich w zdadności do użytku, chociażby potrzeba taka aktualizowała się rzadko. Wymaganie, aby posiadanie służebności miało w tym zakresie charakter nieprzerwany, należy oceniać z uwzględnieniem właściwości urządzenia i jego funkcji, nie zaś jako konieczność prowadzenia ciągłych, względnie częstych robót naprawczych lub konserwacyjnych (podobnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 25.01.2019 r. w sprawie IV CSK 317/18). Zasiedzenie służebności następuje w takich granicach przestrzennych, w których przedsiębiorca przesyłowy manifestował, że korzysta z cudzej nieruchomości przy wykorzystaniu trwałego i widocznego urządzenia. Pojęcia "korzysta w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej" czy "zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń" (art. 305¹ k.c.) mają wprawdzie charakter normatywny, jednak są tak ogólne, że w każdym wypadku wymagają ich wypełnienia indywidualną treścią uwzględniającą czynny charakter służebności zarówno

w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu, jak i stwierdzenia jej zasiedzenia (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17.07.2020 r. w sprawie IV CSK 53/20). Nie można zasiedzieć służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu niezapewniającej przedsiębiorcy uprawnień koniecznych do korzystania z urządzeń przesyłowych zgodnie z ich przeznaczeniem. Służebność musi obejmować także prawo dostępu do nieruchomości w celu podejmowania działań niezbędnych dla zachowania określonego odcinka sieci (urządzenia) w stanie nie pogorszonym i zdolnym do realizacji zadań przesyłowych (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5.07.2018 r. w sprawie I CSK 524/17).

Przekładając powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż wnioskodawca nie wykazał w jakim zakresie i w jaki sposób on i jej poprzednicy prawni korzystali z nieruchomości położonej w K. i oznaczonej ewidencyjnie nr działki (...). Nie budzi wątpliwości, iż wnioskodawca korzystał i nadal korzysta z części nieruchomości, na której zostało posadowione trwałe urządzenie w postaci linii energetycznej 400 kV, jednakże zakres wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu jest szerszy i obejmuje część nieruchomości określonej w pisemnej opinii biegłego geodety K. S. symbolem S3. Wnioskodawca nie wykazał, aby on i jego poprzednicy prawni manifestowali korzystanie z części nieruchomości właśnie w tym obszarze, w sposób widoczny, stały bądź regularny. Z przeprowadzonych w sprawie dowodów z zeznań świadka Z. W. oraz zeznań uczestnika A. W., dokumentów oraz pisemnych opinii biegłych geodety K. S. i elektrotechnika C. M. można co najwyżej wywnioskować, jak jest potrzeba wnioskodawcy odnośnie zakresu ustanowienia służebności przesyłu, a nie zakresu zasiedzenia tejże służebności.

Z tych przyczyn Sąd Rejonowy wskazał, iż wnioskodawca nie wykazał sposobu korzystania z nieruchomości odpowiadającego służebności przesyłu, a w konsekwencji nie wykazał, że do zasiedzenia tej służebności doszło. I choć niewątpliwie jest, iż udowodnione zostało nie tylko korzystanie linii posadowionej na nieruchomości, ale również prawo jej własności, wnioskodawca nie wykazał posiadania cudzej nieruchomości o treści ograniczonego prawa rzeczowego. Podkreślił, że zgodnie z wyżej przedstawionymi poglądami Sądu Najwyższego, które podziela w niniejszej sprawie, iż nie można zasiedzieć służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu niezapewniającej przedsiębiorcy uprawnień koniecznych do korzystania z urządzeń przesyłowych zgodnie z ich przeznaczeniem.

Sąd wyjaśnił również, że nie orzekł dodatkowo o kosztach postępowania, albowiem zastosowanie w sprawie znajduje przepis art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Apelację od powyższego postanowienia złożył wnioskodawca.

Działający w jego imieniu pełnomocnik zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

1.1. art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy wskutek błędnego przyjęcia, że posiadanie wykonywane przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych nie mogło doprowadzić do zasiedzenia odpowiedniej służebności zgodnie

z wnioskiem, a ponadto brak dokonania przez Sąd I instancji oceny dobrej wiary wnioskodawcy, jak również pominięcie nieruchomości, w skład której wchodzi działka nr (...);

1.2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, dokonaniu jego oceny w sposób dowolny, wybiórczy oraz sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania wskutek naruszenia przepisów postępowania, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., w zw. z art. 278 k.p.c. w zw. za art. 13 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 k.c., poprzez:

- pominięcie wniosków płynących z dowodów z dokumentów przedłożonych w toku postępowania w tym w szczególności wydanych w sprawie decyzji administracyjnych

(w przedmiocie zatwierdzenia planu realizacyjnego, udzielenia pozwolenia na budowę, wejścia w teren) oraz osobowych źródeł dowodowych w zakresie w jakim wynika w nich wprost okoliczność legalnego posadowienia urządzeń na nieruchomościach objętych wnioskiem, objęcia ich w posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu oraz korzystania z nieruchomości objętych wnioskiem w zakresie niezbędnym i odpowiadającym treści służebności przesyłu, posiadania tak urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości należącej

obecnie do uczestników, jak i samej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu przez poprzedników prawnych wnioskodawcy (w tym Skarb Państwa) oraz samego wnioskodawcę,

- pominięcie wniosków płynących z dowodu z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki, wskazującej na zakres posiadania nieruchomości,

- przyjęcie, że wnioskodawca nie udowodnił posiadania nieruchomości w zakresie służebności podczas gdy Sąd ustala datę posadowienia urządzeń oraz fakt wykorzystywania urządzeń do przesyłu energii elektrycznej, co przesądza o posiadaniu (i wykonywaniu/manifestowaniu posiadania) posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu oraz korzystania z nieruchomości objętych wnioskiem w zakresie niezbędnym i odpowiadającym treści służebności przesyłu;

1.3. art. 327¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia w sposób nieodpowiadający wymogom regulacji, polegające na nie odniesieniu się przez Sąd do podnoszonej przez wnioskodawcę argumentacji i dowodów przedłożonych przez wnioskodawcę w zakresie posiadania nieruchomości obecnie i należących do uczestników, nie odniesienie się do argumentacji wnioskodawcy w zakresie istnienia dobrej wiary jak również niewskazanie przyczyn, dla których w/w argumentacja nie znalazła uznania Sądu, co uniemożliwia nie tylko polemikę z Sądem I instancji w tym zakresie, ale przede wszystkim kontrolę instancyjną zapadłego orzeczenia;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

2.1. art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. oraz w zw. z art. 292 k.c. w związku z art. 172 k.c. i art. 176 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że (...) S.A. nie nabyła przez zasiedzenie na gruncie uczestników służebności gruntowej o treści służebności przesyłu;

2.2. art. 7 k.c. w zw. z art. 234 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez ich niezastosowanie, co skutkowało uznaniem, że wnioskodawca nie udowodnił posiadania w dobrej wierze, podczas gdy uczestnicy nie obalili domniemania dobrej wiary.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego - w tym w szczególności w związku z zarzutami procesowymi, w świetle których Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.), a na wypadek nie podzielenia tych zarzutów, wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie, zasiedzenia zgodnie z wnioskiem zmodyfikowanym pismem z dnia 2019 (w apelacji brak niestety bardziej precyzyjnego określenie o jakie pismo wnioskodawcy chodzi), oraz pismem z dnia 10.02.2022 r.

Wnioskodawca wniósł również o zasądzenie od uczestników na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego z uwzględnieniem prawidłowego rozliczenia uiszczonych przez wnioskodawcę zaliczek.

Na zasadzie 380 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c. wniósł również o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego geodety w odniesieniu do działki nr (...).

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił co następuje:

Decyzją Urzędu Wojewódzkiego w P. Wydział Planowania Przestrzennego Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego nr (...) z dnia 27 czerwca 1985 r. zatwierdzono plan realizacyjny na budowę linii 400 kV R.- (...) w Ł.

Przedmiotowa decyzja nie została doręczona poprzednikom prawnym uczestników postępowania.

(dowód: Decyzja Urzędu Wojewódzkiego w P. Wydział Planowania Przestrzennego Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego nr (...) z dnia 27 czerwca 1985 r. - k. 22)

Decyzją Naczelnika Miasta i Gminy w T. z dnia 15 lipca 1985 r. Zakład (...) w Ł. uzyskał zezwolenie na wejście w teren w miejscowościach objętych wykazem właścicieli gruntów, celem przeprowadzenia prac przy budowie linii elektroenergetycznej 400 kV R.-Ł. na terenie gminy T..

Decyzja została wydana z powołaniem się na przepis art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości.

Właściciele gruntów, przez które miała przebiegać inwestycja nie otrzymali odpisów powyższej decyzji.

W dokumentach archiwalnych Archiwum (...) Urzędu Wojewódzkiego w Ł. brak jest odwołań właścicieli działek objętych postępowaniem zakończonym decyzją (...) z dnia 27 czerwca 1985 r. wydanym przez Urząd Wojewódzki w P. oraz decyzji Naczelnika (...) z dnia 15 lipca 1985 r.

(dowód: Decyzja(...) w (...) z dnia 15 lipca 1985 r. - k. 23, pismo UM w T. z dnia 03.11.2014 r. - k. 364, pismo Urzędu Wojewódzkiego w Ł. z dnia 28.08.2018 r. - k. 376)

Decyzją Urzędu Wojewódzkiego w P. Wydział Planowania Przestrzennego Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego nr (...) z dnia 9 sierpnia 1985 r. Zakład (...) w Ł. uzyskał pozwolenie na budowę linii elektroenergetycznej na terenie wyszczególnionych w niej gmin, w tym na terenie gminy T..

(dowód: Decyzja Urzędu Wojewódzkiego w P. Wydział Planowania Przestrzennego Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego nr UAN. (...) z dnia 9 sierpnia 1985 r. - k. 24)

W wykazie właścicieli gruntów załączonym do projektu technicznego obiektu - linii elektroenergetycznej 400 kV R.-Ł. - zawarto działkę nr (...) ze wskazaniem właściciela A. W., działkę nr (...) ze wskazaniem właściciela S. S., działkę nr (...) ze wskazaniem właściciela W. L. i działkę nr (...) ze wskazaniem właściciela M. L..

(dowód: projekt techniczny - k. 25-45, wykaz - k. 33, 33v, 34, 34v)

Uczestnik postępowania nie wyrażał formalnej zgody na posadowienie na należących do niego działkach urządzeń przesyłowych.

(dowód: zeznania uczestnika A. W. na rozprawie w dniu 28 czerwca 2017 r. - protokół audio-video - 00:02:33-00:25:03)

Przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim toczy się sprawa z wniosku A. W. z udziałem (...) SA w K. o ustanowienie na rzecz uczestniczki odpłatnej służebności przesyłu na nieruchomości oznaczonej nr działek (...) dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. prowadził księgę wieczystą KW (...).

Sprawa została wniesiona w dniu 5 stycznia 2015 r.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2016 r. postępowanie w sprawie zostało zawieszona na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. do czasu zakończenia postępowania w sprawie w przedmiocie zasiedzenia wyłączonej z tej sprawy.

Stan zawieszenia sprawy nie uległ do daty orzekania przez Sąd Okręgowy żadnej zmianie.

(dowód: wniosek k. 2; koperta k. 23, postanowienie k. 261 akta sprawy sygn. I Ns 39/15 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.)

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja podlega oddaleniu. Przedmiotowe stanowisko jest konsekwencją uznania, że zaskarżone orzeczenie, choć zapadło z naruszeniem przepisów prawa procesowego i materialnego odpowiada prawu.

Tytułem wstępu należy przypomnieć, że przedmiotem rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie był wniosek o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości położonej w K. i oznaczonej ewidencyjnie nr działki (...), stanowiącej aktualnie własność uczestnika (...) Spółka z o.o. K.. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2021 r. wydanym w przedmiotowej sprawie uchylił zaskarżone postanowienie w części co do ustanowienia nieodpłatnej służebności przesyłu obciążającej działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą nr (...) i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacyjnych wyjaśnić należy, że w postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób w zasadzie nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). W konsekwencji, w razie uwzględnienia apelacji, z reguły zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.). Powyższe oznacza, że wskazany w skardze apelacyjnej zarzut nierozpoznania istoty sprawy uzasadniający zastosowanie art. 386 § 4 k.p.c., mógłby mieć zastosowanie tylko wyjątkowo. W ocenie Sądu Okręgowego taka okoliczność nie zaistniała w przedmiotowej sprawie. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy, Sąd pierwszej instancji dokonał oceny zgłoszonego w przedmiotowej sprawie roszczenia obejmującego żądanie ustalenia, że wnioskodawca nabył przez zasiedzenie wskazane wyżej ograniczone prawo rzeczowe.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że co do zasady ma rację skarżący podnosząc, w uzasadnieniu wniesionej skargi apelacyjnej, że nierozpoznanie więc istoty sprawy sprowadza się do pozostawienia poza oceną sądu okoliczności faktycznych stanowiących przesłanki zastosowania norm prawa materialnego. Sąd Okręgowy dokonując ponownej oceny zgłoszonego w przedmiotowej sprawie wniosku nie podziela również stanowiska Sądu pierwszej instancji, że jego oddalenie usprawiedliwia brak określenia zakresu w jakim doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, względnie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Powyższe nie oznacza jednak, że zaskarżone rozstrzygnięcie było wadliwe a skutkiem wniesionej apelacji winno być jego uchylenie lub zmiana.

Dokonując ponownej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, Sąd Okręgowy wyjaśnia, że na ich podstawie można przyjąć, iż posiadanie wnioskodawcy i jego poprzedników prawnych wyraża się fakcie posadowienia urządzeń na nieruchomości oraz przesyłania za ich pomocą energii elektrycznej, posiadanie to co oczywiste obejmuje dozór, konserwację, remonty tych urządzeń (linii przesyłowej). Nie może budzić również żadnej wątpliwości, że tak określone posiadanie datuje się najwcześniej od początku 1986 r. (co wynika z treści wniosku k.5). Bardziej szczegółowe omówienie powyższych zagadnień uznać należy jednak za zbędne wobec uznania, że nawet ich przyjęcie zgodnie z twierdzeniami wnioskodawcy nie może prowadzić do uwzględnienia wniosku.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że Sąd Okręgowy podziela zgłoszony w skardze apelacyjnej zarzut wskazujący na brak rozpoznania przez Sąd I instancji argumentacji odnoszącej się do charakteru posiadania, oraz brak wyjaśnienia czy uznaje, że wnioskodawca był posiadaczem samoistnym w dobrej czy w złej wierze.

Dostrzegając, że pominięcie powyższego zagadnienia stanowiło konsekwencję przyjęcia przez Sąd pierwszej instancji innych (błędnych) przyczyn oddalenia wniosku, Sąd Okręgowy wyjaśnia, że zgłoszone przez skarżącego naruszenie przepisów postępowania, - art. 327¹ k.p.c. nie powoduje, iż zaskarżone orzeczenie uchyla się spod kontroli instancyjnej.

Wskazane uchybienie podlega bowiem sanacji w postępowaniu apelacyjnym, podobnie jak zgłoszony w apelacji zarzut naruszenia przepisów dotyczących przebiegu postępowania dowodowego: art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., w zw. z art. 278 k.p.c. w zw. za art. 13 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 k.c.. W następstwie powyższego stanowiska, Sąd Okręgowy dokonał uzupełniających (wskazanych wyżej) ustaleń faktycznych obejmujących okoliczności związane z wybudowaniem infrastruktury przesyłowej. Oparł się przy tym na przedstawionych przez wnioskodawcę dokumentach przyjmując je za wiarygodne.

Dokonane ustalenia, w połączeniu z ustaleniami przyjętymi przez Sąd pierwszej instancji wskazuje jako podstawę przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Przechodząc do oceny prawnej zgłoszonego roszczenia, przypomnieć należy dla porządku, że nabycie służebności przesyłu przez zasiedzenie następuje ex lege na skutek spełnienia dwóch przesłanek: posiadania służebności przesyłu przez podmiot, który nie posiada tytułu prawnego i upływu wskazanego w ustawie czasu, oraz że długość okresu niezbędnego do zasiedzenia jest uzależniona od dobrej lub złej wiary posiadacza.

Sąd Okręgowy wyjaśnia, że w przedmiotowej sprawie brak było podstaw aby uznać, że wnioskodawca realizując swoje posiadanie działał w dobrej wierze. Podzielając przywołane w uzasadnieniu skargi apelacyjnej poglądy doktryny odnoszące się do pojęcia dobrej wiary, wskazać należy, że wnioskodawca (a precyzyjnie rzecz ujmując jego poprzednik prawny) nie spełnił wskazanych tam kryteriów. Nie sposób bowiem przyjąć w świetle ustaleń poczynionych w przedmiotowej sprawie, że wnioskodawca działał w przeświadczeniu o istnieniu prawa odpowiadającego swoją treścią służebności przesyłu a jego błąd w tym zakresie można usprawiedliwić.

W ocenie Sądu Okręgowego, swojego stanowiska o działaniu w dobrej wierze wnioskodawca nie może skutecznie wywieść również z domniemania wynikającego z art. 7 k.c. Dobra wiara zasiadającego posiadacza występuje wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza cudzego prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2014 r. II CSK 472/13). W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie może budzić żadnej wątpliwości, że poprzednik prawny wnioskodawcy wnosząc inwestycję dysponował jedynie uprawnieniem do wejścia na objętą wnioskiem nieruchomości celem posadowienia urządzeń przesyłowych, nie dysponował natomiast żadnym uprawnieniem do posiadania tej nieruchomości w zakresie niezbędnym do wykorzystywania tych urządzeń.

W tym miejscu należy przywołać pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 27 kwietnia 2021 r. (sygn. akt II CSKP 45/21), zgodnie z którym „samo istnienie decyzji wywłaszczeniowej wydanej na podstawie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości i rozpoczęcie posiadania samoistnego poprzednika prawnego uczestnika w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu nie pozwala na przyjęcie a priori jego dobrej wiary. Ta kwestia musi podlegać badaniu w realiach konkretnej sprawy. Jeżeli decyzja wywłaszczeniowa, o której mowa w art. 35 ust. 1 ww. ustawy, zawiera istotne błędy formalne, które powodują, że nie może zostać ona skutecznie zastosowana, a ponadto nie jest ona prawomocna, które to uchybienia przedsiębiorca przesyłowy powinien był zauważyć, nie można mówić o dobrej wierze po stronie tego przedsiębiorcy”.

Akceptując powyższy pogląd, Sąd Okręgowy przypomina, że w przedmiotowej sprawie, wydana w trybie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, decyzja nie została doręczona właścicielowi objętej wnioskiem nieruchomości (brak jakiegokolwiek dowodu potwierdzającego tą okoliczność), Na podstawie zaoferowanych przez wnioskodawcę dowodów nie sposób również ustalić, że decyzja ta jest prawomocna.

Argumentem przemawiającym, za przyjęciem dobrej wiary posiadacza, nie może być również to, że jego poprzednik prawny - Skarb Państwa budował urządzenia na nieruchomości na podstawie obowiązujących przepisów oraz wydanych decyzji administracyjnych, które nie były zaskarżane. Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, wskazane decyzje nie zostały doręczone ówczesnym właścicielom objętych wnioskiem nieruchomości, co skutecznie wykluczało możliwość ich zaskarżenia.

O posiadaniu w dobrej wierze nie świadczy natomiast sam fakt, iż poprzednik prawny wnioskodawcy objął w posiadanie (w zakresie niezbędnym do wykonywania posiadania nieruchomości) nieruchomość w zakresie, który polegał na korzystaniu z urządzeń energetycznych znajdujących się na nieruchomości wraz z możliwością dostępu, przechodu i przejazdu. Podobnie ocenić należy zawarte w uzasadnieniu skargi apelacyjnej twierdzenia, że „nie można z jednej strony wydawać decyzji administracyjnych potwierdzających legalność posadowienia urządzeń przesyłowych, a następnie twierdzić, że ten sam podmiot, który je budował (Skarb Państwa) i który wydawał decyzje nie był w dobrej wierze, ani że nie korzystał z nieruchomości w zakresie posadowionych urządzeń”. W tym zakresie Sąd

Okręgowy z przykrością odnotowuje, odwołując się w tym zakresie do doświadczenia zawodowego, że dokonując czynności o charakterze inwestycyjnym, Skarb Państwa wielokrotnie naruszał uprawnienia właścicielskie innych podmiotów, uznając w tym zakresie za bardziej istotny interes publiczny. Taka sytuacja zaistniała zapewne również w przedmiotowej sprawie.

Odnosząc się natomiast do kolejnego zawartego w uzasadnieniu apelacji argumentu, Sąd Okręgowy wyjaśnia, że w pełni podziela stanowisko, że jest generalnie związany treścią decyzji administracyjnej, a prawo do rozpoczęcia budowy nie podlega jego ocenie. Tym samym nie znajduje podstaw do oceny, czy budowa linii przesyłowej na nieruchomości objętej wnioskiem została przeprowadzona legalnie zgodnie z obowiązującym w dacie inwestycji porządkiem prawnym. Stwierdza jednak, że z pozwolenie na budowę, nie można wywieść skutecznie w drodze domniemania faktycznego, że inwestor poprzez wejście na cudzą nieruchomość stał się posiadaczem samoistnym w dobrej wierze.

Konkludując powyższe rozważania Sąd Okręgowy wyjaśnia, że uznaje wnioskodawca (jego poprzednik prawny) obejmując nieruchomości w posiadanie samoistne odpowiadające treści służebności przesyłu działał jako posiadacz w złej wierze. Nie mógł więc skutecznie powołać się na możliwość zasiedzenia służebności przesyłu, z upływem krótszego dwudziestoletniego terminu.

W konsekwencji należy wskazać, że wnioskodawca co prawda udowodnił niezbędne przesłanki (w tym posiadanie nieruchomości) w zakresie objętym treścią służebności przesyłu. Nie udowodnił natomiast, że upłynął okres niezbędny do zasiedzenia służebności.

Przesłanki zasiedzenia służebności przesyłu oraz służebności gruntowej o treści służebności przesyłu określa art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 292 k.c. oraz w zw. z art. 172 i 176 k.c. Do zasiedzenia może prowadzić korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia oraz posiadanie przez odpowiednio długi okres (w zależności od dobrej lub złej wiary). Formułując w wniesionej skardze apelacyjnej stanowisko, że mając na uwadze okoliczności faktyczne i prawne zaistniałe w niniejszej sprawie niniejszej, wszelkie przesłanki niezbędne do stwierdzenia zasiedzenia odpowiedniej służebności zostały spełnione, skarżący nie dostrzega bowiem, iż przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim toczy się sprawa z wniosku A. W. (złożonego przed sprzedażą nieruchomości oznaczonej nr działki (...)) z udziałem (...) SA w K. o ustanowienie na rzecz uczestniczki odpłatnej służebności przesyłu na nieruchomości oznaczonej nr działek (...). Sprawa została wniesiona w dniu 5 stycznia 2015 r. Stosownie do treści art. 175 k.c. bieg zasiedzenia został uregulowany poprzez odpowiednie odesłanie do przepisów o biegu przedawnienia roszczeń (art. 120–124 k.c.). Na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg zasiedzenia przerywa każda czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 czerwca 2006 r., sygn. akt III CZP 42/06 (OSNC 2007 r. Nr 4, poz. 54) do przerwania biegu zasiedzenia może doprowadzić nie tylko powództwo windykacyjne, lecz także m.in. akcja właściciela zmierzająca do zmiany charakteru posiadania np. z posiadania w dzierżenie, a możliwość przerwania przez określoną czynność biegu zasiedzenia należy oceniać w aspekcie potencjalnym, szukając odpowiedzi, czy dana czynność może doprowadzić do skutku wskazanego w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., Sąd Najwyższy wskazał również, że podziela stanowisko, że czynność o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. nie musi zmierzać bezpośrednio do pozbawienia posiadacza posiadania nieruchomości, może także zmierzać do ustalenia prawa własności, do nowego ukształtowania stosunków prawnorzeczowych między właścicielem a posiadaczem, w tym do zmiany charakteru posiadania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 1998 r., I CKN 143/98, OSP 2000 r. Nr 2, poz. 22 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08). Takie rozumienie pojęcia „czynności przed sądem (...), przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia” wynika z faktu, że w sytuacji gdy przedsiębiorstwo przesyłowe korzysta z posadowionych na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych zasilających w media wielu użytkowników, wytoczenie przez właściciela powództwa windykacyjnego lub negatoryjnego będzie sprzeczne z interesem publicznym i w związku z tym jako nieuzasadnione, obarczone ryzykiem oddalenia powództwa. Z tych względów wystąpienie z żądaniem ustanowienia

służebności przesyłu a więc uregulowania stosunków praworzeczowych dotyczących nieruchomości, na której posadowione są urządzenia przesyłowe pozwanego, stanowi w ocenie Sądu Okręgowego, czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

W tej sytuacji uznać należało, że do zasiedzenia przez wnioskodawcę służebności przesyłu nie doszło z uwagi na przerwanie biegu zasiedzenia.

Na koniec należy się odnieść do zarzutów związanych z brakiem rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, o żądaniu zasiedzenia służebności na działce nr (...).

Sąd Okręgowy wyjaśnia, że przedmiotem rozstrzygnięcia, prawidłowo określonym przez Sąd pierwszej instancji było rozpoznanie wniosku o zasiedzenie w zakresie w jakim dotyczył działki o nr (...). Powyższe determinowało orzeczenie Sądu Okręgowego wydane pod sygn. akt II Ca 34/21 (k. 548). Pismo wnioskodawcy z dnia 10 lutego 2022 r. mogłoby co najwyżej zostać uznane za rozszerzające wniosek gdyby nadano mu bieg przewidziany w art. 511 § 1 k.p.c., a więc przy zastosowaniu przepisów o pozwie. Taka okoliczność nie zaistniała w przedmiotowej sprawie, zwłaszcza, że sam wnioskodawca zdecydował się na doręczenie odpisu wniosku w trybie art. 132 k.p.c.

Podnieść również należy, że nawet gdyby uznać, iż na skutek powołanego pisma wnioskodawca rozszerzył wniosek, brak rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w tym przedmiocie wykluczało jakąkolwiek ingerencję Sądu drugiej instancji. Podkreślić należy, że Sąd Rejonowy orzekł o oddaleniu wniosku tylko co do żądania zasiedzenia służebności na działce o nr (...).

Na koniec, już tylko na marginesie, wyjaśnić należy, że przywołane wyżej argumenty przemawiające za oddaleniem skargi apelacyjnej zdają się wykluczać również żądanie zasiedzenia służebności przesyłu również na działce nr (...).

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy oddalił zawarty w skardze apelacyjnej wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. jako zbędny.

Wniosek ten zmierzał bowiem do ustalenia zakresu służebności przesyłu na działce nr (...).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł o oddaleniu wniesionej skargi apelacyjnej.

Paweł Hochman